

Abonnement pour un an
300 piastres

Edition spéciale 500 ptrs.

Adresse:

"IDJTIHAD," Constantinople

Téléph. St. 865

XXII ème ANNÉE

1926 1 Septembre — No 211

اجتہاد

IDJTIHAD

علمی ، ادبی ، اقتصادی مجموعہ

آبونمان : سنہ لکی [۲۴ نسخہ]
تور کیا ایچون ۲ ، خارج ایچون
۳ ، اعلا کاغدا یسی ۵ لیرادر .

ادارہ خانہ سی :

جفال اوغلندہ « اجتہاد ٹہوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمی ایکینیچی سنہ

نومرو ۲۱۱ - ۳۱ ایلول ۹۲۶

آنگلو - ساقسون مکتب‌ننده دین و تربیه

آنگلو ساقسون مکتب‌لرینک کافه‌سند دینک بر موقع تمنازی واردرد . [*] دینک حوزه‌سی تعیین ایدیش در . و بوکا کمال اعتنا ایله حرمت اولونور . (آنولد) ک شو سوزی آنغلو ساقسون مکتب‌لری ایچون شعار اولار قلمشدر : « خریستان جنتامن لر » یتشدرمک . زهدی عملر ، نماز قیلماق کیی ، دینی اشتغالر عمومیتله الزم درجه‌سه ایندیریش ، تفصیلات ممکن اولدینی قدر حذف اولونمشدر ؛ فقط بو هروقت بویله دکدر . هر طرفده کتاب مقدس کمال اعتنا ایله مطالعه و تفسیر اولونماقدهدر ، خواجه‌لر شاگردلرینی کتاب مقدسه الفت ایتدیرمه‌یه اعتنا ایدرلر ، مکتب‌دن چقارکن ، مثلاً دارالفنونلره دخول امتحانلری معلومات دییده اثبات اهلیت لزومی تضمین ایدر .

اوزون مدت دولتک رسمی دینی اولماسی وحالا حائز اولدینی امتیازلر ، ومنفعتلر سایه‌سند و باخصوص یوکسک صنفلرک دینی بولوندینی ایچون آنغلیقان دینی ، « پابلیک سقولس » دینلن واولکی مقاله‌لرمزده ماهیت و اهمیتی تفصیل ایدیش اولان مکتب‌لر اوزدیرینه واضع‌الید قالمقدهدر . آنغلیقان کلیسایسند ، ۱۹نجی عصر طرفده یسقوسلق مقامنه واصل اولانلرک اکثری بیوک مکتب‌لرک برنده ، اولامعلم معاونی ، صوکره باش معلم [هدماستر] اولمش کیمسه‌لردر . بوکون دخی قانوننامه‌لرده یازیلی اولمادیغی حالده مسطور قانونلر قاندار مطاع اولان بر قانون سایه‌سند ، باشلیجه مکتب‌لرک باش خواجه‌لری ، هیئت تعلیمیه‌نک اعضای دینی‌سی آرسندن انتخاب اولونیور . واقعاً بونلر اقلیتده‌درلر [*] ششبه‌سز سحیه دینی‌ه‌نک سرتلکنک ، اخلاق النیه نامنه سوز سویله مک حقتک باش معلمک مقامندن کلن نفوذ آریجه بر نفوذ علاوه [*] امور دینی‌ده بی طرفلق محافظه ایدن مکاتب تالیه پک نادر در . بونلرده نهاری اولانلردر .

[**] ۱۸۸۶ تاریخده ، باشلیجه ۲۱ مکتبه اجرای تدریسات ایدن ۶۰۷ معلمدن ۴۷۲ سی لایک ۱۳۵ ی رهبان ایدی ؛ و بو مکتب‌لرک ۲۱ باش معلمدن ۱۹ ی رهبان صنفندن و یالکیز ۲ سی لایک ایدی .

و افاضه ایتدیکی فرض اولونماقدهدر . مع هذا صوک زمانلرده بو غنغنه دن یواش یواش قورتولمایه دوغرو بر تمایل و ترقی محسوس اولماقدهدر .

مؤسس دین ، یعنی آنغلیقان دینی ، بو سایه‌ده یعنی باشلیجه مکتب‌لرک باشنده اعضاسندن بر ذات بولوندورماق سایه‌سند ذی قدرت بر آلت نفوذ مالک بولونماقده و بوندن استفاده ایتمکدهدر : تدریسات دینی ، آنغلیقان « علم حال » ینه کوره اجرا اولنور . و تمایل ، « کلیسا » نک [جامعه دینی] خارجی اشکال آینه دها زیاد اهمیت ویرن شعبه‌سند ، عالی کلیسایه ، [High church] ده مساعد بولونور . بوندن باشقلا لایک معلملر ، آنغلیقان پر نسیپلرله مشبوع بر باش معلمک معیتده تدریسات یاپار . و درس‌لرینک روح و استقامتی مکتبک مدیری و درس ناظری مقامنده اولان Hadmaster ک ذهینته آز چوق توفیق ایدرلر .

بر نقطه‌ده کلیسا غائب ایتشدر : ۱۸۶۲ و ۱۸۶۵ بیوک آنکه‌تلرندن اول حائز اولدینی خارق‌العاده بر امتیاز کندیسندن نزع اولوندی . بو آنکه‌تلر ، هر طرفده تخصیصاتی مکتب‌لره کلیسایک واضع‌الید اولدینی و اعتقاد سز لرک ، یعنی کندیسی کیی دوشونمه‌یلرک جمله‌سی بو مکتب‌لردن چقارمقده ، آتماقده و یا خود بویله‌لرینی قبول ایتمه مکده اولدینی میدان چقارمش ایدی . ۱۸۶۸ و ۱۸۶۹ قانونلری قومیسر لرک بر چوق توصیه‌لرینی موقع اجرای قویدی : Consciences clauses ماده و جدانیه عنوانی بر ماده قانونیه ایله تخصیصاتی ، یعنی حکومتدن تخصیصات آلان بتون مکتب‌لر هر دین و مذهبه متسوب عائله‌لره آحق اولدی ؛ آل ویریر ، که مکتبک موسسی قطعی قصر و تحدید قیدی قومیش اولماسون .

معلمک شا کرد ، و صینک صبی اوزدیرینه دوغروندن دوغرویه و دائمی تأثیر و نفوذینی قبول و تأسیس ایدن وصائی Tutorial سیستم ، آنحاق آریستوقراط شعار مکتب‌لره قابل تطبیق در و بالفعل آنحاق بو مکتب‌لرده تطبیق اولونور . بویله بر تربیه آنحاق زن‌کینلره میسر اولان برلوکس در . بزم و موقواسیامز ایچون بویله بر مثالک اهمیتی نه اولایلیر ؟ (فرانسه) ده کوچوک « بورژوازی » نک بوتون

جمعیتک هر صنفده فطرة دیسیپلینه مظهر کورونور : اداره ایدیلهسی قولای [easy to manage] در . کندیسنه اعتماد اولوندینی اثبات اولوتور . تعقیب ایدیله-بک یول کندیسنه کوسته ریلیر : دنیاكك اچدی آدمی اولارق یوله دوشر واکثریا یالکیز باشنه ایشنی یوله قویار . پک کرکین دکلسه ، کسکین و سربع ذکالی دکلسه بولرله مقابل اولارق حایلار دکلدر ؛ مقدم در و « ولایت Autorité » تسمیه ایده بیلجکمز حکم و نفوذ رعایت ایدر . شاگردلری اک کوچوک بورژوا یاخود عمله چوجوقلرندن متشکل اولان مکتبلرده بیله ، عینی سجهیه ، عینی روح حاکمدر . (لوقلهرق) دیر ، که کوچوک صنف متوسطک چوجوقلرینک دوام ایتدیکی Bradford صنایع مکتبنده اون ایکی الی اون بش یاشلرنده هریری کندی حسابنه و کندی باشنه چالیشان ، یاباجانی شیئی بیلن ، ترسیم ایدن ، مستحضرات کیمیوه ایله اشتغال ایدن یاخود فیزیک جهازلرینی قوللانان ، جملهسی ، بر دقیقه لرینی ضایع ایتمکسزین ، کال خریتله ، سسبز ، صولوقسز بیوک بر جدیتله ایشلرینی کیرن شاگردلر کوردن . حال بوکه بو مکتبده قطعاً تجزیه یوقدر ؛ چوجوقلر طور وحر کتلرنده درست اولمایه ، چالیشمایه وارقاداشلرینک چالیشمالرینه مانع اولمایه مجبوردرلر . عکس تقدیرده کندیلرینه ، اولرنده قالمالری رجا اولونور بوکافی در .

* *

کورولیور ، که آنغلو ساقسون تربیه سنده حکمران اولان اک مهم عامل اعتماد ایتک و اعتماد بکله مکدر . دین قاعده اجتماعیهسی اعتباریله معتنادر .

Angleterre moderne ، I اسملی پک قیمتدار کتابک مؤلفی (قازامیان) کده شوسطرلری دقته لایقدر : اعتقاد سزلق incroyance ک مختلف شکللرینه قارشی دین منصوصک مجادلهسی ، انکلتزه طوپراغی اوزهرنده ، فردی نه نه رژی لریک یاخود معشری اراده لریک زنبکی اولان ایمانک بوکون بین الخلق مقبول اولان قیمت و نافعیتی حسنک تشدید ایتدیکی بر قوتله تعقیب اولونور . » [*] بر آز

[*] کتاب مذکور صفحه 269

چوجوقلرینه وخلق چوجوقلرندن اک مستعد اولانلرینه ، برته تحصیل ویرمهیه میلان واردر .

تورکیاده ده ، (فرانسه) یی تقلیداً ، ایش عینی مرکزده در . یعنی سلطان عبدالحمید دورینه عائد « زادکان » و « عشایر » مکتبلری حسابنه قاتیلمازسا مکتبلر مزده اجتماعی صنف تفراتی یوقدر ، غلطه سلطانی مکتبی ده اسکی سجهیه سنی بوکون همان همان تماماً ضایع ایتشد . بوندن یکریمی بش اوتوز سنه اول او مکتبه آنجاق هر سنه قرق بش عثمانلی آلتونی مکتب اجرتی ویره بیلن نادر ذوات متحیزه ، و صنفو عالیه اولادی دوام ایده بیلیدی . غلطه سلطانی مکتبی ، آوستریا و مجارستان ایمپراطورلرینک (ویانه) سنده کی Theresianum مکتبنه مثال ایدی .

مبحوث انکلیز سیستمنک ، غایه سی دکلسه ده نتیجه سی ، ممتاز بر صنف وجوده کتیر مکدر . فقط بو « سیستهم توتودیال » عنعنوی و مصرفی جهازیله آنجاق زنکین مشرتیلی مکتبلرده تطبیق اولونیور ایسه ده بونی ابداع ایدن سجهیه ، (آرئولد) ک و اخلاقک سجهیه سی دیگر بوتون انکلیز مکتبلرنده ده حکمران در . بوروح ، بو سجهیه انکلیز مکتبلرینک کافه سنه نفوذ ایتشد . فی الحقیقه اوجوز اجرتلی لیلی مکتبلر انکلتزده یوق کی در . وقت و حاللری متوسط اولان عائللر چوجوقلرینی نهاری مکتبلره قویارلر ، بناء علیه کوچوک واورته « بورژوازی » نک اوغلو اکثریا عائله نک دوغروندن دوغرویه نفوذ و تأثیری آلتنده قالیر ، مکرکه بیوک بر مکتبه کیرمهیه مساعد بر تخصیصاته دسترس اولش بولونه . فقط ، چوجوق ، هرکون مکتبده کچیردیکی مدت ظرفنده اساساً « پاپلیق سقول » لریک دیسیپلینه مثال بر دیسیپلینه و باشلیجه دوشونجه لری ارککلر یتیشدیرمک ، انسانلر وجوده کتیرمک اولان خواجه لره تابع اولور .

بناء علیه بو تربیه یی ویره جک یالکیز بیوک مکتبلر دکلدر . بو بیوک مکتبلر .. « تون Ton » ی ، عمومی ادایی ویرمشلر در و بتون انکلیز مریبلری حتی بونلرک اک وضعلری بو بیوک مکتبلرک مثال امثاللرندن ملهم اولشلر در . نوندن شو نتیجه حاصل اولور ، که انکلیز شاگردی ،

امیای آثار

استدعا

غازی پاشا حضرتلرینه

سنن داهیسین بوکا چوقدن ایناندق ،
مفکوره سز رهبرلردن پک یاندق . .
غریبه شرقلی یاشايشدن اوصاندق :
قورتار بزی بو قاراکلی زنداندن !

کوستر شیمدی علمی ، حرثی هدفلر
عالم ، شاعر ، قوماندان کده هپ عسکر . .
هر شی اولور : یالکزی ایسته امر ویر
قورتار بزی مسکنتدن حرماندن !

سورومزده بر قورت چویان قالماسین ،
تپه مزده کیزی دوشمان قالماسین
دوشمانلرک دوستی خاقان قالماسین ،
قورتار بزی بو یالیزی ییلاندن !

عبدالحمید کرچه قیزیل سلطاندی ،
بوکا نسبت ینه او بر انساندی . .
چوق معصوملر فتواسنه ایناندی :
قورتار بزی آرتق قارا سلطاندن !

[ضیا کوک آلب]

[کوچوک مجموعه ۱۹۲۲]

بو یورد محروم دوزنلکدن ، عمراندن
کویولرک نصیبی یوق عرفاندن
ای قورتاران بزی ظالم یوناندن !
قورتار بزی داهای بر چوق دوشماندن !

مدنیت ، کرچه بزه اوزاقدن ؛
مفکوره من کونش قادار بارلاقدن
بتون ملت یوکسلکه مشتاقدر
قورتار بزی جهالتدن ، نقصاندن !

حریده ناصل اون آلدیسه هر نشر
ترکاهدهده صنعتنه ویرسین فر . .
قازانلم هر هنرده بر ظفر :
قورتار بزی اقتصادی بحراندن !

مکتب ، موزه ، دارالفنون ایستهرز ،
خلقجیلغه اوبار قانون ایستهرز :
ترقیمز هر آن قوشسون ایستهرز
قورتار بزی بین الملل خسهراندن !

بزم دوغرو دیمه من هیچ محتاج دکلدن ؛ بونک اینوندنر، که
اون آلتی سنه اول : « ضیاصک دینی علم ، عوامک
علمی دین در . بناء علیه علمی اولانک دینی ده واردر .
علمی اولایانلرک دینی اولسون » بدر کرده صوکرده : علمی
دین قونی ، دینه علم قیمتی ویرمه لیدر : ضیاصک
دینی اولاده علم هرکوره دهها زیاده بوکسلرکی وکلیتدر .
دیکی حالده عوامک علمی اولاده دینک برنده صایعاسی
و بر حرفنک بیده رکشمه سی ناصل تجویز ایملر بیلیر ؟
دیمشدم .

عبدالله هودت

کرفت ومغلق اولان بو عباردهده تثبیت ایدلمک ایسته نیلن
فکر شودر : منصوص Dogmatique دین ، اعتقادسزلنگ
هرشکیلله با کمال شدت چارپیشیر . ایمانک فردی نه نه رژی لره
ویا معشری اراده لره زبیر کلک ایتدیکی اجتهدادی ، قبول عامه یه
مظهر بر اجتهدادر ، بواجتهاد ، دین منصوصک اعتقادسز قلره
قارشى مجادله سنی تشدید ایدر . « نه میل بوتمی » دخی
بونى سوبله مشدر . فقط نه قادار دهها پارلاق ونورانی
سوبله مشدر : « اعتقاد ضیاسز بر حرارت در ، علم حرارتسز
بر ضیادر . فقط حرارت حرکت ومحض حیاندن . بر
قیش کیجه سنک مهتابی آلتنده صونوقدن طونوب اوله .
بیلیرز . » بونلر پک دوغرودر . و دوغرو اولوق ایچون